

מבצע "יהונתן" מאחורי הקלעים

עשור לפעולת צה"ל באנטבה

סא"ל ע'*

או לשחרר נצרה ולגרום לטבח, או קבוצה קטנה של חיילים הממוקמת בפאתי המסלול ופותחת באש על מטוס תובלה מסיע, עלולים לחרוץ את גורל המבצע. הסיכונים המחושבים מניחים בדרך כלל רמה מסוימת של אי-ודאות, אך יש "קווים אדומים", שאותם אין לחצות במבצעים בזמן רגיעה, ואפילו לא במלחמה.

בנובמבר 1970 פשטו האמריקאים על מחנה שבויים בסון טאי שבויטנאם. למרות אמצעי איסוף המודיעין האדירים שהפעילו, מצאו את המחנה ריק מאדם. כ-15 במאי 1974 נגרם אסון כבד בביה"ס במעלות. 23 תלמידים נהרגו ורכיבם נפצעו מאש מחבלים שחוסלו כמה שניות מאוחר מדי.

מאליו מוכן, כי אין לפרט כאן את השיטות לאיסוף המידע שעל בסיסו הוחלט לערוך את מבצע אנטבה.

חוסר זמן — קולונל צ'רלי בקוויט מתאר בספרו The Delta Force * את ההכנות למבצע הנפל לשחרור בני הערובה האמריקנים, שהוחזקו בשגרירותם בטהרן. עשרות מתכננים עשו ימים כלילות, תיכננו, פירטו ובדקו חזור ובדוק את התכנית, במשך חמישה חודשים רצופים. התכנית בשלמותה ובחלקיה תורגלה עשרות פעמים. המתכננים ניסו להכין מראש תשובות כמעט לכל אפשרות ומצב. את שרשרת התקלות במסוקים לא חזה איש מהמתכננים, אך אם בוחנים אותה מזוית ראייה הסתברותית, קשה, לדעתי, להאשים מישהו. גם ההכנות למבצע חילוץ השבויים ממחנה סון-טאי שבויטנאם ארכו שבעה חודשים וחצי. טייסי המסוקים תירגלו במהלך 1,100 שעות טיסה את הטקטיקות המיוחדות, שנדרשו למבצע. מודל של מחנה השבויים (מתפרק למניעת גילוי על-ידי לויינים) שימש לתרגול חוזר של פשיטות ליליות. שיתוף הפעולה בין אנשי הקומנדו של מפקד כוח הפשיטה קולונל סימונס ("הפר") לבין טייסי המסוקים הגיע לרמה מקצועית כמעט מושלמת.**

חוסר זמן, חוסר מודיעין, חוסר ניסיון ביצוע פעולה ביעד המרוחק כ-3,000 ק"מ מגבולות המדינה נתפס בשבוע שקדם למבצע כתודעת רוב האנשים כמשימה בלתי אפשרית, ועורר התפעלות עם סיומו המוצלח. ואכן טווח הפעולה עורר קשיים, שהתבטאו בשלושה תחומים: איסוף מודיעין לקראת המבצע; הפעלת כוחות נוספים למקרה של תקלות; והצורך בתדלוק קרקעי למטוסים. אך בשקלול הסיכונים שליוו את המבצע, הייתה לטווח משמעות משנית. זו לא הייתה הפעם הראשונה שמטוסי התובלה של חיל האוויר הישראלי טסו לחו"ל. קברניטי ה"הרקולס" חצו את האוקיינוס האטלנטי לא אחת, וגם לאוגנדה התקיימו טיסות שיגרתיות עד לגירוש הישראלים משם ב-1972. הסיכונים האמיתיים היו אפוא אלה:

חוסר ניסיון במבצעים משולבים — לפני המבצע באנטבה ראו רק מעטים מבין מפקדי צה"ל במטוס התובלה כלי פוטנציאלי למבצעי קומנדו מוטסים, וגם אם היה מי שחשב לנצל אותם למבצעים מסוג זה, הרי לא היה לכך ביטוי בפקודות של צה"ל — וכפועל-ליוצא, בכשירות הנדרשת מהטייסים. איש לא שקל ברצינות הנחתת כוחות בשדה אויב, ומובן מאליו שגם לא הייתה תורת לחימה מפורטת בנושא.

מבצעים משולבים מטבעם דורשים רמה גבוהה של שיתוף פעולה בין המטיסים למוטסים. לזריזות הפריקה והטעינה, להכנת המסלול ואבטחתו, לקשר ובעיקר להיכרות האישית ולהבנה ההדדית כאשר העניינים מסתבכים, יש חשיבות עצומה. הקו המפריד בין כישלון להצלחה הוא דק מאוד, כפי שמעידות דוגמאות רבות — הן ממבצעים של צבאות זרים והן ממבצעי צה"ל. במבצע אנטבה נפגשו כמה מהטייסים ומפקדי הכוחות לראשונה רק בתדריך שנערך לפני ההמראה.

חוסר מודיעין — המודיעין הדרוש למבצעי חילוץ חייב להיות מפורט ומדויק יותר מהמקובל כרוך המבצעים הצבאיים. מחבל שאיננו גלוי למחלצים וברגע הקריטי עלול ללחוץ על ההדק

ב-27 ביוני, 1976, חטפו ארבעה מחבלים מארגונו של ודיע חדאד מטוס "איירובוס" של חברת התעופה הצרפתית "אייר פרנס", שהיה בטיסה מס' 139 מלוד לפאריס. במטוס היו 248 נוסעים, מאה מהם היו יהודים, חלקם ישראלים וחלקם בעלי נתינות זרה. לאחר נחיתה לתדלוק בבנגאזי שבלוב, המריא המטוס החטוף מזרחה, ופנה לאחור מכן דרומה. משלא אושרה נחיתתו בדרום טודן, נחת בסופו של דבר, בשחר 28 ביוני 1976, בשדה תעופה אנטבה שבאוגנדה, המרוחק כ-50 קילומטרים מעיר הבירה קמפלה. ששה ימים אחר כך הנחיתה ארבעה מטוסי "הרקולס" לוחמים ישראלים באנטבה. לאחר פעולה שנמשכה 59 דקות, המריא הכוח מאנטבה כשעמו בני הערובה המשוחררים ומאחוריו גוויות של ששת המחבלים ושל כעשרים חיילים אוגנדים שסייעו להם. מחיר הפעולה היה ארבעה הרוגים ועשרה פצועים מקרב חיילי צה"ל ובני הערובה. הפעולה היכתה גלים בכל רחבי העולם ושימשה חומר לסרטים ולספרים, אך דומה כי ניתוח מעמיק של תהליכי נוהל הקרב וקבלת ההחלטות שלה לא נעשה עד היום וכי לא נלמדו הסיכונים האמיתיים שנשקלו (או לא נשקלו) על-ידי הדרג המדיני והצבאי. לנושא הזה ייוחדו הדברים הבאים.

* פורסם בארזה"ב ב-1984.

** ראה ב' שמר, הפשיטה, ת"א: מערכות 1977.

* ראש צוות התכנון למבצע בחיל האוויר.

שדה התעופה באנטבה ובית הנתיבות שבו שוכנו בני הערובה. זהו אחד התצלומים ששימשו את צה"ל בעת תכנון הפעולה.

גם במבצעים מוטסים של צה"ל, בעיקר במלחמת ההתשה, היו הכנות יסודיות וממושכות, שכללו תכנונים משותפים, הצגות מפורטות ותרגילים. במבצע "רגיעה", שבהם נדרשת סבירות גבוהה להצלחה, אין משאירים דבר ליד המקרה וכל פרט מחייב ליכון, ניסוי ותרגול — על אחת כמה וכמה כאשר הטייסים נדרשים לבצע ביצועים גבוליים, כפי שאפרט בהמשך. פרק הזמן שחלף מחטיפת המטוס בסוף יוני ועד מבצע אנטבה, היה של שבוע ימים, אך מעשית, החל "שעון החול" לזרום כ-48 שעות לפני הביצוע. אין תקדים לנוהל קרב כה חפוז במבצע כה מורכב. הסיכונים האמיתיים נבעו מסיכום פרטים ומקבלת החלטות בלחץ זמן, מבלי שניתן לבחון ביסודיות את כל מרכיבי המבצע. נוהל הקרב לא נחקר באופן יסודי, ולכן אציג אותו בהמשך בעיקר מזווית הראייה של צוות המתכננים בחיל האוויר.

תכנונים ראשונים — איך לחסל את המחבלים

ביום א', 27 ביוני 1976 אחר-צהריים, נחת המטוס החטוף בכננאזי. שעה קלה לאחר מכן כינס עוזר רמ"ח למבצעים, אל"מ ח', ישיבה לבחינת האופציות הצבאיות, שיעמדו לרשותנו לשחרור החטופים מידי הלובים. הנתונים שנמצאו אז לא אפשרו לתרגם את הרעיונות לתכנית צבאית סבירה, והישיבה פוזרה. בשעות הערב המריא המטוס ליעד לא ידוע. בארץ הוכרזה כוננות, ובמשך כל הלילה עקבו אחרי מהלך המטוס.

עם שחר נחת ה"אירובוס" באנטבה והתקבל שם על-ידי האוגנדים ומחבלים נוספים שהצטרפו לחבריהם. במשך כל ימי ב' ו-ג' לא נערך בצה"ל שום קדם-תכנון לבדיקת האפשרויות לפעולה באוגנדה, ואם חשבו על אפשרות חילוץ, לא פנו למפקדת חיל האוויר כדי לקבל נתונים, שבלעדיהם לא ניתן היה להכין תכנית יסודית ורצינית.

בשעה 282000 טילפן אלי מפקד חיל האוויר, אלוף בני פלד, וביקש שאכין עבורו נתונים לקראת ישיבה אצל שר הביטחון שעמדה להתחיל בשעה 282210. הזעקתי למטה את רס"ן ג', שהיה טייס עתיר-ניסיון בטיסות לחו"ל ובמבצעי תובלה. כאשר לי, אילו המטוס היה נוחת בפפואה או בבליז, לא הייתי מתרגש יותר. כמוהם גם שדה התעופה באנטבה נראה לי כמעבר להררי החושך. ב-2045 הגיע אלוף בני פלד, והצגנו לו בקצרה את האפשרויות השונות להטסת כוחות לאוגנדה. עם הנתונים האלה הוא הלך לשר הביטחון. כשחזר כעבור שעה דיווח לנו, שאל"מ אהוד ברק מונה לרכו את התכנון, שנועד להתחיל באותו לילה בשעה 2300.

בני פלד הציע לזמן מייד את "מגורשי אוגנדה"

מבצעות.

ביום ג' נערך באג"מ מבצעים משחק מלחמה גדול והיה מי שהחליט שאסור להטריד את הגוף האחראי על תכנון מבצעים בצבא בעניין החטיפה. לאפשרות של מבצע באנטבה עדיין לא התייחסו ברצינות. כשגילה עוזר רמ"ח מבצעים שמ"תחת לאפר" נערך תכנון פנה לסגן הרמטכ"ל, אלוף יקותיאל אדם ז"ל, והאחריות להמשך התכנון הועברה מאהוד ברק לאג"מ/מבצעים. תהליך התכנון שהחל יום לפני כן נאלץ להתחיל מחדש.

ההנחתה בשדה

בשעה 291700 נקבע דיון באג"מ/מבצעים, ובמסגרתו עמדו להציג את האפשרויות, שגיבשו הצוותים בהנחיית אל"מ ברק. כשעה לפני הדיון הגיע למשרדי סאל חיים א', שהיה באותה תקופה במפקדת קצין צנחנים וח"ר ראשי. בשיחה שקיימנו עלה לפתע הרעיון — נחיתה בשדה ללא דיווח למגדל, באורות נחיתה כבויים, היא האפשרות הפשוטה והטובה ביותר להביא כוח אל היעד במהירות ובהפתעה. יחלפו מספר דקות לפני שמישהו יצליח להבחין ולהתריע, ובנתונים הקיימים לא נדרש זמן רב כדי להשתלט בהפתעה על המחבלים בטרימינל הישן ולמנוע טבח בבני הערובה. החלטנו, שנציג את האפשרות במסגרת הדיון המתוכנן באג"מ/מבצעים. הדיון נמשך כשעה ולאחריו ניסינו להציג את הרעיון, ונדחינו. בשלב זה העריכו עדיין, שיש צורך לחסל את המחבלים בלבד, ולא בפעולת חילוץ רחבה. באותו

(טייסינו, שהדריכו באוגנדה וגורשו משם ב-1972) ולבקש, שיביאו עמם תמונות, סרטי צילום וזיכרונות מהתקופה שהיחסים עם אידי אמין היו לכביים וטובים. "התיישבנו על הטלפונים", והתחלנו לטלפן. במקביל טילפנתי גם למפקד הט"ס, שהיה בחתונה בחיפה, ועדכנתי אותו במתרחש. כ-2300 החל התכנון בחדרו של אל"מ ברק. בשלב ראשון היה צורך ללמוד את היעד. המידע היה אפסי. בינתיים החלו להגיע הטייסים ששירתו בעבר באוגנדה, והפסיפס המודיעיני החל להתגבש. מישהו נשלח לארכיון של חברות אזרחיות לנסות ולאחר מרשמים ישנים של שדה התעופה. הטרימינל הישן היה מוכר; התעלומה הייתה לגבי האזור החדש, ובעיקר לגבי המסלול הארוך שנסלל לאחר 1972.

בשעה 290300 עצר אהוד את תהליך לימוד היעד, וביקש להציע רעיונות ולא לבחול בשום אפשרות. כידוע, בשעות הקטנות של הלילה המוח מלא וגדוש-חלומות; ואכן, החלו לצוף בחלל החדר רעיונות שונים, שרובם יכולים לשמש חומר גלם לספרי מתח.

שלוש אפשרויות נבחנו. אחת מהן קיבלה עדיפות, אך בוטלה לאחר כיום וחצי. כל האפשרויות הניחו, שאין שיתוף פעולה בין המחבלים לאוגנדים, והבעיה העיקרית היא חיסול המחבלים. אף אחת מהאפשרויות, שגובשו עד יום רביעי בבוקר, לא כללה הנחתת כוח בשדה באנטבה. ב-290700 הציג אהוד ברק את הרעיונות בפני הרמטכ"ל והנחה את הצוותים להמשיך ולעבוד על הפרטים כדי לגבש את האפשרויות לתכניות

היום בשעות הערב נפגש חיים א' עם הקצ"ר, תא"ל דן שומרון, והציג לו את רעיון ההנחתה. הרעיון החל לקרום עור וגידים ותהליך התכנון קיבל תנופה מחדש ביום ה', אחד ביולי.

תכנית ההנחתה מקבלת תאוצה

ביום ד', 30 ביוני, החלו מספר תהליכים: א. גבר הלחץ של בני המשפחות על הדרג המדיני למציאת פתרון, וביום ה' בבוקר החליטה הממשלה לנהל משא-ומתן לשחרור החטופים. ב. לאחר שיחות טלפון בין הידידים-לשעבר אל"מ (מיל') ברוך ("בורקה") בר-לב ואידי אמין התחיל להתברר שהאחרון הוא שותף לדבר עברה ומשתף פעולה מרצון עם המחבלים. ג. התקיימה סלקציה מבישה של בני הערובה היהודים מבין הנוסעים האחרים ושחרור חלק מהחטופים והטסתם לפאריס.

ביום ה' בשעה 011600 התקיים באג"מ/מבצעים מפגש עם הקצ"ר לליבון אפשרות ההנחתה, וסוכם על ביצוע בארבעה "הרקולסים". ב-1830 התקיימה ישיבה אצל שר הביטחון שמעון פרס, ולאחר הצגה משכנעת של דן שומרון נתן השר "אור ירוק" לתחילת נהולת הקרב. ברגע הזה התחיל מרוץ מהיר נגד השעון.

בשלב ראשון היה צורך לתרגם את הרעיון הכללי לתכנית מפורטת. נקבע תכנון משותף בחיל האוויר בהשתתפות הקצ"ר ומטהו, אל"מ ברק, סא"ל יוני נתניהו, רס"ן מוקי בצר, מפקד הטייסת ועוד מספר קטן של קציני חיל האוויר. כולם היו בלחץ זמן — בעיקר לאור האפשרות שיתכן שנידרש לבצע את הפעולה כבר בערב שבת — כלומר, נותרו פחות מ-24 שעות להמראה משטחנו. לכוחות עדיין לא הורדו פקודות. בשלב זה רק התחילו לאסוף אותם מכל רחבי הארץ.

למרות הלחץ, הבינו הכל, שאם "נקצר פנות" ולא נעבור ביסודיות על רשימת התיוג לתכנון, "ניכנס לפנה" באיזה שהוא אופן. ואכן, כמשך שעתיים עברנו ביסודיות על סעיפים, שלכאורה נראו שוליים, אך בסופו של דבר, רבה הייתה חשיבותם להצלחת המבצע. בשעתיים אי אפשר לגבש תכנית מושלמת, והיו יותר סימני שאלה מסימני קריאה. לעתים, יש לחוסר הזמן יתרונות משלו. כיום, עשר שנים לאחר המבצע, סבורני, שאילו היו מנסים לתת תשובות לכל סימני השאלה, בני הערובה היו מוחלפים תמורת מחבלים — במקרה הטוב...

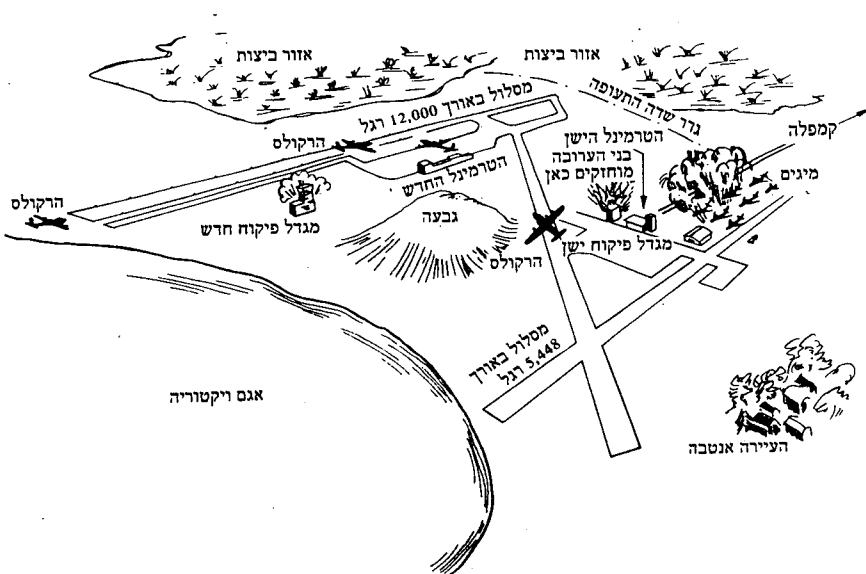
התכנית

התכנית ניסתה לתת מענה לבעיה העיקרית — איך להשיג הפתעה, שתאפשר לכוח של יוני לחסל

את המחבלים בטרמינל הישן לפני שאלה ירגישו באיזו שהיא תכונה. בראש ובראשונה היה צריך להבטיח הנחתה שקטה. הוחלט לנחות על המסלול הארוך, בעיקר משום ריחוקו מהטרמינל הישן. המטוס המוביל תוכנן לנחות ללא אורות נחיתה, וכמובן ללא כל הודעה מוקדמת למגדל. כיוון שלא ניתן היה להגיע לסיכום משותף עם האוגנדים, שיבטיח הפעלה של תאורת המסלול, תוכננה האפשרות לנחיתה על מסלול חשון. מדובר בנחיתה מאוד גבולית, המחייבת כישורי טיסה גבוהים. אור ליום ו' לא "התרגש" איש מהאפשרות לביצוע גבולי כל כך. בסוף המסלול היה אמור הכוח בפיקודו של יוני לזנק מהמטוס ולנסוע במהירות לכיוון הטרמינל. משך שהיית הכוח בשדה נקבע לשעה. אילוצי הדלק הכתיבו, שאחרי ההמראה מאנטבה יהיה צורך לנחות באזור תדלוק. בשלב הזה לא היה ברור אם יש בכלל שדה שכזה, ובעיית התדלוק נשארה פתוחה. עם חיסול המחבלים ואבטחת האזור, תוכנן, שמטוס 4 יסיע לכיוון הטרמינל הישן, "יבצע 180" לפי סימון מהכוח, יעמיס את בני הערובה וימריא ראשון מהשדה. שאר הכוחות ימריאו בשלושת המטוסים האחרים. התכנית נבנתה על מהירות ופשטות. הצלחתה הייתה מותנית ביכולת להפתיע את האוגנדים והמחבלים. דליפה קלה בביטחון שדה יכלה להיות הרת-אסון; גם בצה"ל האמינו רק מעטים, שניתן לבצע חילוץ ושהממשלה תעזי להחליט לשגר כוח לאנטבה.

בשעה 012300 הועקתי את אל"מ כ', שהיה אחראי על אמצעי התחזוקה בחיל האוויר, והצנתי לו את בעיית התדלוק. ידענו שבאזור הטרמינל החדש יש מכלי דלק תת-קרקעיים, ולא נערער את כלכלתה של אוגנדה אם נשאב מהם דלק לצרכינו.*

תרשים שדה התעופה באנטבה ובית הנחיתות

בחצות התבקש צוות התכנון להציג את התכנית בפני ראש הממשלה, מר יצחק רבין. הצוות הגיע ללשכתו בקריה, ושם פגש ברמטכ"ל רא"ל מוטה גור והציג לו בקצרה את עקרונות התכנית. הרמטכ"ל אישר את המשך נהולת הקרב.

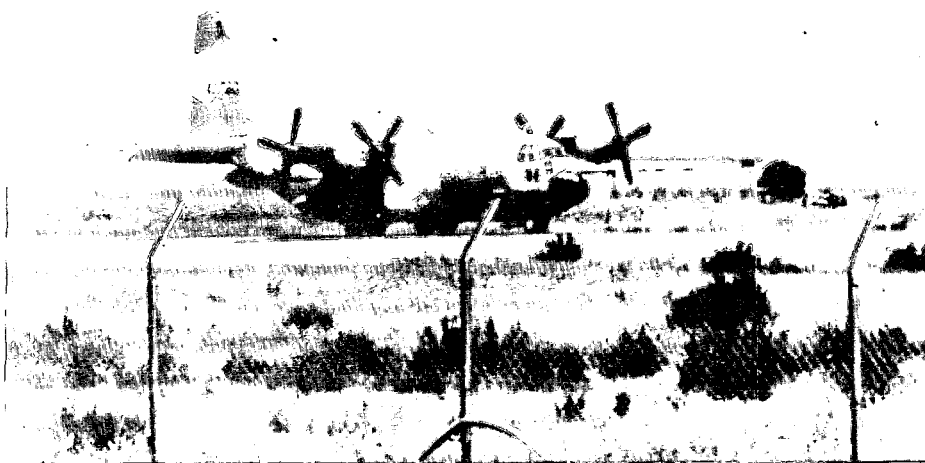
בשעה 020700 הורדה הפקודה לכוחות. היה צורך "לסגור" פרטים רבים נוספים, ולבצע תרגיל. המחבלים דחו את האולטימטום שלהם על התחלת רצח בני הערובה ליום א' בבוקר (יומיים לאחר מכן), והדבר אפשר ביצוע במוצאי שבת.

ב-020830 נערכה הצגה נוספת לפני הרמטכ"ל, והפעם התעמקו בפרטי התכנית.

במקביל המשיכו הכוחות בהכנות לתרגיל, וצוות התכנון המשיך לאסוף את הפרטים החסרים ולעדכן את התכנית. ב-1700 באו הרמטכ"ל ומפקד חיל האוויר לטייסת ופגשו את ארבעת הקברניטים, שהקרינו ביטחון רב ביכולתם לבצע את הנדרש מהם.

ב-2200 החל תרגיל, שהיה כשורה. זר לוי הגיע לשם, לא היה מעלה על דעתו, שהתרגיל הוכן שעות ספורות לפני כן... בסיום התרגיל כינס הרמטכ"ל את מפקדי הכוחות באוהל בפאתי המסלול, ושאל אותם על מוכנותם לבצע את המשימה. כולם ללא יוצא מן הכלל שפעו ביטחון, וטענו, שהמבצע אפשרי ונחוץ. לדעתי, זה היה הרגע שבו החליט הרמטכ"ל, שצה"ל יכול להציע לדרג המדיני אופציה צבאית סבירה. בשעון החול נותרו 12 שעות להמראת ה"הרקולסים" מבסיסם במרכז הארץ, ובשער עמדה משימה לא קלה לשכנע את הממשלה לאשר את המבצע.

* אל"מ כ' הצליח במשך הלילה להשיג שתי משאבות, ולמחרת הצמיד אליהן קצין מחיל האוויר, שצורף לכוח. בשטח נעשו הכנות לתדלוק, אך לאור האישור לתדלוק בניירובי הוחלט לא לתדלק באנטבה, והמשאבות הושארו בשטח כתרומה לכלכלתה של אוגנדה.

מטוס "הרקולס" בעת נחיתה. ה"הרקולס" המגושם מסוגל לנחות ולהמריא ממסלולים קצרים ביותר ומשובשים.

השרדה נשמר בקפדנות בעיקר עקב מיעוט המפקדים שעסקו במבצע והזמן הקצר שעמד להכנתו. לגורם ההפתעה ולהקפדה על ביטחון שדה אין תחליף. במלות הסיכום שלו למבצע עמד שר הביטחון מר שמעון פרס על הלבטים, הסיכונים והשיקולים, שהביאו להחלטה לבצע את המבצע ואלה דבריו: "לפי דעתי, כאן מדת הסיכון הייתה בלתי רגילה, ורק, כפי שהרמטכ"ל ציין כבר, המקצועיות והכושר עשו מזה הצלחה כל כך גדולה. מה שהיה קורה למדינת ישראל אילו היינו נכנעים למחבלים, היה הגדול באסונות, שקרה לישראל מזה 28 שנים... הסיכון, שהוטל על מדינת ישראל בכניעה למחבלים, היה כל כך מרחיק-לכת הפעם, שהיינו מוכרחים ללכת מעל ומעבר לסיכונים, שנחשבים, בדרך כלל, לסיכונים מחושבים".

הפעולה התקרבה. סגן ע' הורה לפתוח באש על דעת עצמו. שניות ספורות לאחר מכן בערו המיגים האוגנדיים.

סיכום ולקחים

מבצע יהונתן (בכינויו המקורי "כדור הרעם") שילהב את דעת הקהל ברחבי העולם והעלה את יוקרתו של צה"ל. הוכח בעליל, שאם קיימת החלטה נחושה להילחם בטרור ונכונות ליטול סיכון, יימצאו הכלים והפתרונות.

הלקחים:

כבמבצעים אחרים מסוג זה, המודיעין הוא נקודת המפתח. אין צורך לחשוף את שיטות האיסוף כדי להבין שהתחייבו שיטות בלתי-שגרתיות להשגת המידע הבסיסי, שאפשר את התכנון. בעולם המודרני, שמאופיין על-ידי גודש במידע גלוי, ניתן למצוא מידע חיוני כמעט על כל דבר. קציני צבא, המופקדים על תכנון מבצעים, חייבים להשקיע מחשבה ולימוד בניצול מקורות גלויים של מידע בתוספת למידע, שמגיש קצין המודיעין.

לקורא המתעניין בתחום זה כדאי ללמוד את הכנתם של מבצעים כמו הפשיטה של כוח קומנדו גרמני על מבצר אבן אמל הכלגי במלחמת העולם השנייה, הפשיטה על מחנה השכויים בסון טאי ומבצע הנפל האמריקני בטהרן.

לבסוף, הסיכונים במבצע יהונתן היו גבוהים, ומי שהחליט ליטול אותם ראוי למחמאות. היסוס אחד היה עשוי לבטל את הרעם והיה נשאר רק הכדור. במבצע נהרגו ונפגעו 14 אנשים מכוח צה"ל ומבני הערובה. לצד המקצוענות של המפקדים בשטח עמד גורם ההפתעה המושלמת. ביטחון

בליל שבת כתב סא"ל א' את פקודת מקצח"ר לכוחות. את הפקודה לכוחות האוויר כתב סגן ב' (עד לשעה זו היו במפקדת חיל האוויר כ-15 שותפי טור בלבד).

בשבת בבוקר נערך תדריך אחרון לטייסים ולמפקדי הכוחות. כלי הרכב הוטענו על המטוסים וכולם המתינו בדריכות להחלטת הממשלה. ב-031230 הוחלט בחיל האוויר להמריא ולאפשר למטוסים להגיע עד לנקודה, שממנה אפשר לחזור לבסיס היציאה כלי צורך בתדלוק.

האישור המדיני לביצוע ניתן כשהמטוסים היו בנתיב לאנטבה.

המיגים הושמדו ללא אישור

מקוצר היריעה אחשוף את נוהל הקרב רק בחלקו. גם על הביצוע לא אעמוד בהרחבה, כי הדברים תוארו בספרים ובסרטים במידה הקרובה למציאות. די שיוכל הקורא להבין את אופי ההכנות והביצוע, אתאר שני אירועים:

א. למרבה המזל היה המסלול באנטבה מואר, ושני המטוסים הראשונים נחתו ללא בעיות. כשהיה המטוס השלישי בגובה 300-400 רגל בגישה הסופית למסלול כבו לפתע האורות, והטייס נחת על המסלול ה"קצר", שסומן באורות הפנסים שהציבו כוחותינו. ללמדנו, שהתעקשות על פרטים "קטנים" עשויה להועיל מאוד ברגעים קריטיים.

ב. המידע הכללי על הימצאות מטוסי מיג 21 בשדה אנטבה היה בידינו כבר בשלבים הראשונים, ולא יוחסה לו חשיבות מיוחדת. בתדריך ליחידה, שנודעה לפעול באזור הטרימינל, נאמר, שאין לפגוע במטוסים עד לקבלת אישור, בעיקר, לאור העובדה שבשעות הלילה הם אינם מסכנים את מטוסינו. סגן ע' קיבל משימה לאבטח את הכניסה לשדה מכיוון קמפלה. הכוח שלו נערך במרחק קטן ממטוסי המיג. בשבת לקראת ערב, בעת ההמתנה להמראה של מטוס הפיקוד, הציע מפקד חיל האוויר לסגן הרמטכ"ל להשמיד את המיגים. הכוחות כבר היו במטוסים בדרכם לאנטבה. אלוף אדם אישר עקרונית את הרעיון, אך ביקש לא לשדר את הפקודה לאלוף דן שומרון כדי לא להסיחו מהמשימה העיקרית. הוחלט, שברגע שבני הערובה יהיו בידינו, תינתן הוראה בזמן אמיתי להשמדת מטוסי האויב. לאחר שהתקבלה הידיעה, שבני הערובה בטוחים והם בדרכם למטוס, סימנתי לאל"מ ח' לשדר לדן שומרון את ההוראה להשמיד את המטוסים. הם היו עסוקים באותה עת בספירת בני הערובה ובהעמסתם למטוס. מסיבות לא ברורות לא הועברה הפקודה לכוח, שהיה בקרבת המטוסים. סגן ע' ניסה ליצור קשר עם מוקי כדי לקבל אישור לירות על המיגים. הקשר לא נוצר, ושעת סיום